

KUURROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUURROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 2.
Helmikuu

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava. Toim. sihteeri.
Johanneksentie 4,
puh. 8154.

27:s vuosik. 1922.

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

Georg Herpman 50 v.

Vieressä olevat kasvat ovat varmaan tutut monelle Mikkelin ja Turun kuuromykkäinkoulujen entisellekin oppilaalle. Te muistatte poikain voimistelunopettajan, lehtori Georg Herpmanin. 17 vuotta on hän opettanut poikia näissä kuuromykkäinkouluissa, ensin 7 v. Mikkeliissä ja sitten 10 v. Turussa, kauniisti seisomaan, kauniisti ja reippaasti kävelemään ja juoksemaan sekä sitten hyvin voimistelemaan. Sitä pojat ovat oppineetkin tekemään. Monesta on tullut taitava voimistelija, monesta innokas urheilija. Mutta tässä työssä on lehtori Herpmanilla ollut paljon vaivaa, sillä useat kuuromykkät alussa eivät osaa oikein seisoa eivätkä kauniisti kävellä. Monet seisovat veltoisti, kenties vielä useammat vetävät jalkojaan. Se on rumaa nähdä ja kuulla. Ja sitä koettaa leht. Herpman poistaa.

Tammikuun 3 p:nä oli lehtori Herpmanilla merkkipäivä. Hän siivuutti silloin 50 vuotta. Sen johdosta tahdon hänestä kirjoittaa vielä muutaman rivin tämän lehden lukijoille.

Lehtori Herpman on syntynyt 3 p. tammik. 1872 Kruunupyssä Etelä-Pohjanmaalla. Koulua hän kävi Vaasan ruotsalaisessa lyseossa, josta tuli ylioppilaaksi, ja valmistui sitten voimistelunopettajaksi 1894. Sen jälkeen oli hän saman aineen opettajana eri kouluissa m.m. Mikkelin lyseossa. Täällä hän tutustui kuuromykkäin ollessaan samalla poikain voimistelunopettajana sikäläisessä kuuromykkäinkoulussa. Kun leht. Herpman sitten muutti Turkuun ruotsalaisen klassillisen lyseon voimistelun-

opettajaksi, sai hän toimen poikain voimistelunopettajana myös Turun kuuromykkäinkoulussa. Samassa toimessa on hän vieläkin ja harras toivomme on, että hän siinä jaksaisi edelleenkin toimia oppilaittemme ruumiillisen kehityksen hyväksi.

Georg Herpman.

Samalla kun leht. Herpman on voimistelija, on hän myös innokas urheilun harrastaja, ja pitää hän varsinkin metsästyksestä. Voimistelijana on hän käynyt kilpailuissa sekä koti- että ulkomailla. Hyvänä ampujana on hän voittanut monta kaunista palkintoa. Ja metsässä liikkuu hän mielellään. Eikä hän viihdy siellä ainoastaan kesällä ja syksyllä vaan myös talvella. Kun vain on lupapäivä, ottaa hän suksensa ja pysynsä ja lähtee metsään. Harvoin on hänen laukkunsa tyhjä metsästä palatessaan. Paitsi muuta metsäntäntä saa kettukin kalliin turkkinsa joskus hänelle antaa. Niinkään on leht. Herpman ahkera kalastaja harjoittaen kalastusta meressä asuessaan kesäisin huvilassaan Kokkolan lähellä.

Tämä reipas pohjalainen, innokas voimistelun ja urheilun harrastaja on saanut myös oppilaansa niihin innostumaan. Ystävällisyydellään, mutta samalla täsmällisyyttä vaativana on hän saavuttanut oppilaittensa luottamuksen ja kunnioituksen.

Lausumme sydämelliset onnittelumme merkkipäivän johdosta lehtori Herpmanille. Tähän onnitteluun yhtyvät varmaan hänen entiset oppilaansa Mikkelin sekä entiset että nykyiset oppilaansa Turun kuuromykkäinkoulussa.

E. J. P.

Miten tulini nykyiselle työalalleni?

Palkittu kilpajoukko.

Kouluajan loputtua minulle ei ollut mitään määrättyä suunnitelmaa tulevaisuuteen nähden. Olin kokematon, enkä sen paremmin tuntenut elämää sen itsenäisessä merkityksessä. Vasta kokemus opetti paremmin tuntemaan elämää.

Heti koulun loputtua pääsin opettajani ja oppilastovereitteni kanssa Helsinkiin kuuromyökkäin kolumanteen yleiseen kokoukseen. Siellä tapasin erään kuuromyökkäin, jolla oli oma puusepän liike Kiikassa. Tämä pyysi minua luokseen puusepän oppiin. Jos olisin siihen suostunut, olisi tulevaisuuden työalani siinä tuokiassa ilman muuta ratkaistu. Mutta olin kahden vaiheilla: eli oikeammin en uskaltanut asiaa omin päin ratkaista, sillä jo koulussa oli opettaja esittänyt jotain muuta alaa, eikä suosinut puusepän ammattia. Kehoitin Kiikkalaista mestaria kysymään asiaa opettajalta.

Opettaja olikin eri mieltä ja niin asia raukesi. Opettaja piti parempana, että menen toistaiseksi veljeni luo maatöihin. Hän aikoi myöhemmin syksyllä toimittaa minut Helsinkiin korityön oppiin, koska hän piti sitä minulle sopivampana heikon näköni vuoksi. Lääkäri lienee arvellut, että näköni myöhemmin tulisi vielä huonommaksi. Tästä johdettiin, ettei opettaja voinut minulle puusepän alaa suositella.

No, niin! Palasin kotiseudulle, jossa minulla ei enää ollut omaa kotia. Isä oli kuollut jo neljä vuotta sitten, eikä ollut jättänyt muuta perintöä, kuin kotitorpan, joka joutui vanhimman veljen haltuun. Kaikki, mitä vasarakaupassa saatiin, oli mennyt saamamiehille. Muut sisarukset olivat hajaantuneet eri tahoille. Äitini oli kuollut jo varemmin ollessani vasta yhdeksän vuotias. Veljeni taasen, joka kotitorppaa hallitsi, eli siksi pienessä ja vähävaraisissa oloissa, ettei tullut kysymykseenkään minun asettumiseni hänen ruokakuntaansa. Olin siis jokseenkin kuin tuuliajolla koulun loputtua kotiseudulle palatessani. Ei ollut mihinkään päänsä kallistaisi. Veljen luo kuitenkin menin. Olihan ensin tunnistettava ympäristöä ja mietittävä, mitä oli tehtävä. Olin täynnä palavaa halua tulla toimeen omin neuvoin, mutta miten, siinä kysymys.

Menessäni tapaamaan kotiseudun lähempiä tuttaviani, tapasin erään lapsuustoverini, joka veljensä kanssa oli pellolla työssä. Päivä oli kaunis ja lämmin ja ilmassa oli täyden kesän tuntua. Sukeusi keskustelu:

— No, joko se koulunkäyntisi on sitte loppunut?

— On se . . .

— Ja mitä nyt rupeet tekemään?

— Kaiketi samaa, kuin viime kesänäkini.

(Viime kesänä, joka oli viimeinen kesälomani, olin kieltäytynyt menemästä enää kenenkään luo täysihoidtoa ja vaatteita vastaan työhön, koska se

oli muodostunut enemmän orjalliseksi, kuin hauskaksi, ja ne vaatteet, mitkä sitte kouluun mennessäni annettiin olivat enemmän armosta. Se oli nöyryyttävää eikä luontoni sietänyt toiste samallaista enempää, kuin kokea orjamaista kohtelua. Lisäksi minua oli suuresti huolettanut miten saada rippivaatteet seuraavaksi keväksi. Kenenkään luona en olisi voinut niitä ansaita, sillä kaikkia vaivasi kitsaus, ja ilman niitä olisi ollut hyvin noloa. Päätin siis itse hakea työtä ja siten ansaita ei vain ruuan ja vaatteet, vaan myös rippivaatteetkin. Minulle kyllä eräältä taholta pilkallisesti huomautettiin, etten omissa oloissani pääsis omaa suuta pittelemälle. Kovin kehoitettiin menemään takaisin sinne, missä viime kesänkin olin ollut, koska sieltä saa lisäksi vaatteetkin. Mutta muistaissani hyvin, että ne olivat armovaatteita, en totellut kehoitusta, enkä välittänyt toisten epäilyksistä. Päätin kaiken uhallakin yrittää, kävi miten kävi. »Kukas kissan hännän nostaa, ellei kissa itse».

Sattui niin onnellisesti, että erään talon suolla oli kuokka- ja ojatyötä koko kesäksi useammalle miehelle. Sinne minäkin pääsin. Asunnon ja täysihoidon sain läheisessä torpassa varsin kohtuulliseen hintaan. Kahden kuukauden ajan tein työtä taukoamatta aamusta iltaan. Raskasta se oli, mutta sitä en joutanut ajattelemaan. Minulla oli vain yksi into ja päämäärä: onnistua ja nolata ne, jotka eivät uskoneet minun siellä mitään hyötyvän. Joka-päiväinen tulos olikin paljo parempi, kuin olin ennakkolta uskaltanut laskea. Tämä alkoi seljeäni arveluttaa, — joku sunnuntai kävin nimittäin hänen luonaan — ja hän sanoi: »Älä tarve itseäsi työllä!» Itse en tuntenut paljoakaan rasittuvani, vaikka olin vasta 18 vuotias. Jatkoisin vain työtä entisellä itsepintaisuudella ja halveksien väsymystä. Viimein kuitenkin näin parhaaksi lopettaa, kun tuli pitkät sadepäivät ja suo kastui aivan vetiseksi. Olinkin jo ansainnut aivan tarpeeksi, maksoin ylöspidon, hommasin vaatetuksen y.m. kaikkea mitä tarvitsin, ja vielä jäi sievä summa jällelle säästöön. Eikä kukaan sanonut, etten toimeen tulisi.)

— Ja, kuokkuriksiko siis aijot? kysyi lapsuus-tuttavani.

— Niin . . .

— Mutta se on niin raskasta työtä.

Hän viittasi havainnollisesti kuinka raskasta on päivät läpeensä heilua kuokan kanssa. — Ja eihän sitä työtä ole talvella eikä aina kesälläkään, hän lisäsi.

Tiesin omastakin kokemuksesta, että hän oli oikeassa. Kuokkatyö on tosiaan voimia kysyvää työtä, ja harva siihen tarttuu muuten kuin olojen pakosta. Se ei olekaan maatyötä sanan varsinaisessa merkityksessä. Maamies kyntää ja muokkaa valmiin peltonsa, kylvää siemenen ja näyttää sadon, mutta maanraivauksen uutisviljelykseen hän kernaammin antaa urakkamiehille, jos hänellä vain on varoja siihen.

— Sitte rupean puusepäksi, sanoin, osaamatta muuta vastata.

— Se on kanssa raskasta, sanoi hän ja viittasi taas havainnollisesti kuinka raskasta on aina työn-tää höylää.

— Jos sitte rupean rengiksi.

— Se on orjallista.

— Tiedän sen, mutta ei kai se niin pahaakaan ole.

— On se. Aina on oltava työssä satoi tai pais-toi. On aina mentävä kunne käsketään.

— Ei haittaa . . .

— Kun kokee, niin kyllä katuu.

Ajattelin jo puhua koritöistäkin mutta maltoin mieleni. Puhukumppanissani oli aimo annos koiranleukaakin, ja pelkäsin tulevani nolatuksi. Hänestä ei mikään työ ollut hyvää, vaan näki kai-nessa varjopuolia. Kysyin vain:

— Mitä minun sitte pitäisi tehdä?

Hän ei kuitenkaan voinut mitään asiallista neuvoa antaa. Moittia hän osasi, mutta ei neuvoo. Kysymys niinmuodoin jäi avonaiseksi. Mutta tämän keskustelun jälkeen, joskaan se ei ollut mitään vakavamielistä keskustelua, minusta tuntui siltä, kuin olisin ajautunut karille muuten niin rohkeissa tulevaisuudentoiveissani. Tilani ei ollut kadehtit-tava. Ei ollut kotia; ei mitään alaa, mille antautuisin; ei mitään turvaa. Olin kuin kulkija, joka ei tiedä mihin pänsä kallistaisi. Vieraita olivat kaikki. Kukaan ei ymmärtänyt, ei rohkais-sut, ei neuvonut. Kaukana olivat ystävät, opet-tajat ja toverit, ainoat, jotka ymmärsivät, ja joita minä ymmärsin. Kaukana oli sekin mestari, joka oli tarjonnut oppipaikkaa. Paluutie ei enää ollut helppoa.

Mutta jotakin oli tehtävä, jos elää tahtoi, tarvitsematta joutua toisten armoille. En siis tahtonut menettää rohkeuttani. Olinhan vasta pyrkimässä itsenäisen elämän alkuun ja »alku aina hankala». Viime kesäinen itsenäisyys ei ollut vielä todellista, sillä tiesin syksyllä taas pääseväni kouluun tarvitse-matta toimeentulosta itse huolehtia. Nyt sitävas-toin oli edessä oikea todellisuus. Viime kesäisestä kokemuksesta kuitenkin tiesin, että parhaiten voi luottaa vain itseensä.

Aluksi olin päivätoissa senverran kuin sitä sai. Juhannuksen jälkeen ei sitä ollut paljon saatavissa. Ajattelin tarttua kuokkaan, kun sitäkin työtä oli jonkun verran siellä ja täällä tiedossa. Vaan samoihin aj-koihin minua pyydettiin rengiksi yhteen taloon, jonka isäntänä oli Amerikassa ollut pikkuserkku. Palk-kaa tarjottiin 50 mk. palvelusvuoden loppuun, johon oli neljä kuukautta. Mietin pääni puhki, suos-tuako tahi ei. Vapaana ollen laskin voivani ansaita enemmän ja kultainen vapaus kaupan päälle, vaikka työ sitte olisikin raskaampaa. Mutta lopuksi kui-tenkin päätin ainakin koetteeksi suostua, kun sitä ennen sain palkkaan tingityksi saapasparin ja paidan.

Ennen mainittu lapsuustuttavani intti, että olin tehnyt huonot kaupat, ei niin paljo palkan pienuu-den vuoksi, kuin siksi, että olin ottanut renkiorjan

ikeen päälleni talossa, jonne ei oltu parempaa ren-kiä saatu. Mutta olin sillä kertaa itsepäinen enkä antanut nolata itseäni. Vasta kokenut tietää.

No, niin! Pian tuli heinä- ja elonkorjuunaika, jotka menivät kutakuinkin hyvin, vieläpä hauskas-tikin. Heinänteko ja elonkorjuu ovat itsestään hauskaa työtä. Päivä on kaunis ja kirkas. Paljon väkeä, etupäässä talon ja alustalaisten poikia ja tyt-täriä, mutta myös vanhempaakin väkeä on pellolla eloa leikkaamassa. On siinä elämää ja hyöriinä. Työ sujuu kuin leikki; aivan kilpaa työtä tehdään, sillä kukaan ei tahdo olla toista huonompi. Hauska puheensorina, raikas nauru, ja sirppiä kitinä ja kahina sekottuvat luonnon moniääniseen konsert-tiin. Tosin ei kuuromyökkä voi tätä kaikkea kuulla, mutta mielen keveys ja hilpeys tarttuvat häneenkin. Sana silloin toinen tällöin hänellekin toki sanoa taidetaan. Se on samaa joka paikassa, missä olen ollut eloa leikkaamassa. Se on todellista raikasta ja tervettä maalaiselämää työntouhuineen ja iloineen, jos suruineenkin. Pieni kahvihetki työn lomassa, pellon pientareella on paljon virkistävämpi ja nau-tintorikkaampi, kuin kaupungin kahvila-alama. Ja kun päivälliskello soi, niin hyvällä ruokahalulla riennetään pitkän pöydän ympärille. — — —

Mutta sitten tuli syksy pimeine iltoineen, satei-neen ja myrskyineen. Maa kastui. Ei oltu suotta sanottu, että rengin on aina oltava työssä satoi tai paistoi. Tosiaankin olin toisinaan aivan likomärkä päähinettä ja jalkineita myöten. Olkoon maatyö miten terveellistä tahansa, tämä ei ainakaan tunnu terveelliseltä. Se voi aiheuttaa äkinäisen vilustu-misen vähemmän hauskoine seurauksineen, ja reu-matismin myöhemmällä ijällä. Ihmekös, että maalla podetaan paljo reumatismiakin.

Likomäret vaatteet saivat kuivaa samassa pirtissä, jossa nukuttiin ja aterioitiin. Siellä myöskin usein hevosen silat ja suitset kuivattiin. Maalaistaloissa ei aina niin puhtautta rakastavia olla. Vuoteet ovat tavallisesti olkivuoteita. — no ei siinä mi-tään pahaa ole; onhan olkivuode terveellinen, mutta ne ovat aina enemmän tai vähemmän luteitten ja kirppujen »miehittämät». Niihin on niin totuttu välttämättömänä pahana, ettei ole aikaa, ei voida tai ei tahdota niitä perinpohjin hävittää. Lienee myös puute tehokkaimmista hävitysneuvoista.

Mutta eipä tämä vielä mitään ollut verrattuna siihen, mitä sain kokea toisessa talossa, jossa olin ollut päivätoissa, ja jonka isäntä oli pitäjän valis-tuneimpia, ainakin siitä päättäen, että oli kunnan etumaisia johtomiehiä. Sain nukkua renkien kanssa pakarissa, joka mustuneista seinistään muistutti enemmän savupirttiä. Se olikin jo hyvin vanha rakennus. Siistiminen oli jätetty sattuman varaan eikä aina vuoteitakaan muistettu käydä korjaamassa. Mahtoivat oljetkin olla kauvan muuttamatta, niin vahvasti olivat luteet ja kirput hyvässä sovussa kes-kenään vuoteet »miehittäneet», että rauhallista unta oli toivoton odottaakaan. Kun väsyneenä ja hy-vän levon tarpeessa on juuri pääsemäisillään suloi-

sille unen maille tuleekin lude tai usempia piilostaan esille ja huomauttavat olemassa-olostaan liiankin tuntuvalta tavalla, ja kirput alkavat esittää hyppy- ja tanssitaitoansa. Tuohon syöpäläisten mellasteluun on tottumattoman sula mahdollisuus nukkua. Uni on häiritty aina puoliyöhön saakka, kunnes lopultakin nukkuu syöpäläisten jäädessä aikansa mellastelemaan. Ei ole tarpeeksi nukuttu, kun kello kuusi aamulla on taas noustava ylös uuden päivän aherteluun. Jäsenissä on ainainen väsymys ja kankeus. Ajattelin: Tämä on orjan elämää sanan täydellisessä merityksessä. Tosin ei se joka paikassa näin kurjaa ole; löytyy toki siistimpiäkin maalaistaloja, mutta minä puhun tässä omista kokemuksista. — — —

Ikävästä riihiyöstä olisi myöskin paljon puhuttava, mutta jätän sen mainitsematta. Se kuitenkin olkoon sanottu, ettei talossa ollut hevoskiertoa, vaan puimakonetta käytettiin käsivoimalla, ja kun en isännän mielestä parempaan sopinut, sain kaikesta pitkästä riihipäivästä olla vääntämässä. Riihi oli tavattoman nokinen ja pyrynä teki «tappuri» pölyä. Riihittämistä, erittäinkin kuroja oli paljo. Parempi on asianlaita siellä, missä on hevoskierto, tai mikä vielä parempi, lokomobiili. Ihanteellista se on Amerikassa jossa vilja puidaan pellolla luojan raittiissa ilmassa. — — —

Vihdoin koitti kauvan kaivattu vapaaviikko, ja palvelusaika loppui. Minulla oli nyt takanani se kokemus ettei rengin »virka» sopinut minulle ajantavaksi. Olin liiaksi haaveellinen, liiaksi vapautta rakastava sitoakseni itseäni vuosikaudesta toiseen toisen ihmisen käytettäväksi ja käskettäväksi. Siitä ei ollut mitään hyötyä. Isännille se saattoi olla hyödyllistä, mutta minulle vahingollista. Minulle luvattiin asunto ja ruoka vuodeksi eteenpäin, puolentoista sadan markan palkka ja joku saapaspari, mutta minä en tuntenut kiusausta tarttua noin lahaan syöttiin. Ruuan ja asunnon voi saada muutenkin tarvitsematta itseään sitoa, saapasparin voi ostaa, ja sadanviidenkymmenen markan vuosipalkan, — jaa, montakohan penniä siitä olisi ollut jällellä palvelusvuoden loputtua. Eiköhän sitä vapaana ollen voisi ansaita moninkertaisesti.

Niinpä niin, käänsin selkäni vuosiorjuudelle. Elin sitte tilapäisansioitten varassa. Huonot olivat ansiot, ja miltei aina loisti »Matti» kukkarossa. Mutta vapaus, kultainen vapaus oli jällellä. Elin toivossa, että vielä uusi päivä kaikki muuttaa voi.

Jatketaan.

Lappia kulkemassa.

Jatkoa.

Mutta ei ollut talossa yhtään pyssyä. Sen sijaan oli siellä 2 nuorta miestä n. 5 km. päässä edessäpäin olevasta kylästä. Heille tuli kiire hakemaan pyssyjä koloaan, ja heidän venheessään saimme tervetulleen tittaisuuden lepuuttaa jalkojamme. Mutta kun kävellessä

olin hiostunut, tahdoin välttämättä ruveta soutajaksi, jotten vilustuisi. Ja nuorista miehistämme oli ihan merkkitapaus, kun olivat ensi kertaa pappia kyydissä, ja vielä pappi soutamassa. Siinä oli noilla avomielisillä, iloisilla erämaan lapsilla isosti ihmettelemistä! — Pian hurautti tuo 5 km. pituinen koskitaival. Kyytimiestemme kotikylässä olimme yöstä. Aamulla lähtivät pojat pyssyineen ylös jokea karhun ajoon. Mutta me puolestamme vuokrasimme veneen ja lähdimme sillä viilettämään alas virtaa. Edessämme oli näet puolenpenikulman pituinen Puksukoski; laskemalla sen säästyisimme parin tunnin jalkavaivoista! Oskari laskumieheksi, minä soutajaksi. Pitkin matkaa pastoi aurinko edestäpäin, suoraan Oskarin silmiin. Eikä silloin perämies voi nähdä paljo mitään, koski on yhtenä kimalluksena, ei näe varoa kiviä ollenkaan. Täytyi mennä onnenkaupalla. — «Luoja tätä venettä vie, kun ei kivelletä», tuumi Oskari aina vähän päästä. Mutta kerran sentään sattuihin kivelletä, mutta virta ei ehtinyt kääntää venettä poikittain, ennenkuin Oskari jo sai sauvomen käteensä ja sillä piti veneen kohdallaan. Päästiin pian kivelletä irti, ehkä vähän hengästyneinä ponnistuksesta, mutta en malttanut olla vähän kiusottelematta Oskaria: «Luoja sen veneen kivelletä vie?!» — Onnellisesti päästiin Puksun alle. Siellä oli jäämuuri taas vastassa. Vedettiin vene maalle ja väännettiin kumoon. Siinä odotakkoon omista jaansa! Jalkapatikassa saavuimme Tepaston kylään. Siellä tapasin 2 kuuromyökkää. Toiselle heistä laitettiin hakupaperit: toivottavasti hän ensi syksynä pääsee Jyväskylän kouluun. — Tepastosta lähdettyämme kuljimme alkumatka jäätä myöten. Oskari juoksi edellä sauvalla koetellen jään lujuttua, minä ajelin pyörällä perästä. Jää oli kyllä liukasta, kun ei siinä ollut lunta ollenkaan, mutta pyörä pysyi kuitenkin pystyssä, kun varovasti ajoi. Kerran pudota kupsahti etupyörä jään alle ja minä jäin istumaan satulaan kuin kukko orrelle. Toisella kertaa särkyi jää Oskarin alta ja hupsis, siellä kahlaili mies yli saapasvarsien vedessä. Sen jälkeen me kyllästyimme kokonaan jäällä kulkemiseen. — Likimmässä talossa kuivaili Oskari itseään, ja sitten taas taipaleelle. Onni oli jälleen mukana. Joitakin kilometrejä kuljettuamme näimme että nyt on joki taas sula, ja Oskari tiesi, että ainakin 10 km. verran tästä eteenpäin on joki hyvin virtava ja koskirikas. Ollapa meillä vene! Kaikeksi onneksi oli joen toisella puolella talo. Isäntä poikineen sattui kävelemään koskenrannalla. Oskari heti kiljumaan: «Tule hyvä mies ja vie meidät muutamasta »kymmistä» niinkauas kuin veneellä pääsee!» Ukko oli vastahakoinen, mutta souti lopultakin luoksemme. Saimme hänet runsasta palkkiota vastaan lähtemään kyytiin. Talosta sain turkit päälleni, ja niin mentiin, isäntä piti perää ja Oskari souti, minä vain »herroiksi» keskellä: ohoi, jopa kannattaa taas elää! —

Penikulman päässä alkoi uudelleen jää-erämaa. Ukko olisi kyydinyt meidät kauemmaksi, mutta

ei päästy. Siitä ei ollut kuitenkaan enää kuin 3 kilometriä Kōnkäänkylään, ja Kōnkäänkylä on siitä merkittävä, että siitä alkaa maantie, jota pääsee vaikka Helsinkiin asti! Iltapäivästä saavuimme Kōnkäeseen läpiväsyneinä. Oskari vakuutti, että hän ei lähtisi tänä iltana askeleenkaan vertaa eteenpäin, vaikka mitä maksettaisi! — Aamulla erosin Oskarista. Hän jäi vielä Kōnkäeseen. Kiitollisuudella muistelen tuota reipasta, palvelevaista ja aina iloista matkatoveriani. . . Itse hyppäsin pyörän selkään ja lähdin polkemaan kruunun maantietä myöten 28 km. päässä olevaa Kittilän kirkonkylää kohti. Tuntuu melkein uskomattomalta onnelta, että vielä sai silmillään maantienkin nähdä! — Ilma näkyi lauhuneen alkoi sataa hienosittain vettä: näkyy talvi vielä saavan matkapassit. — Parin kolmentunnin ajan jälkeen olin Kittilässä. 170 kilometrin pituinen erämaantaival oli onnellisesti suoritettu. Nyt oltiin jälleen ihmisten ilmoilla. Juolahti mieleen, etten ollut viiteen vuorokauteen pessyt silmiäni! Kukapa erämaissa joutaisi kuluttamaan aikaansa selaisiin turhiin asioihin, kuin silmien pesuun.

Kittilässä olin viikon. Kaiken aikaa satoi vettä. Lumi sulii, jäät lähtivät. Mutta lähtöni edellisenä iltana alkoi taas tulla lunta, aamulla oli sievä pakkanen ja pikku talvi oli valmis. Olisin mielelläni mennyt autolla, mutta oli liian vähän matkustajia, auton ei kannattanut lähteä. Kieverikytyillä taas en tahtonut ruveta ajamaan. Siinä saa aina riidellä kyydistä kievarin isäntien kanssa ja vauhdista kyyti-poikain kanssa! Ainoa keino oli siis lähteä pyörällä. Luntakaan ei ollut niin paljon, ettei olisi päässyt kulkemaan. — Kaksi vanhaa hyvää ystäväni saattoi minua ensimmäiset 20 km. Ajelimme milloin «kesätietä» s. o. kärrytietä keskellä maantietä, milloin taas «talvitietä», s. o. reenjätkiä myöten maantien reunalla. Kaukosen kylässä, jossa maantie menee yli Ounasjoen, erosin tovereistani. Proomulla vietiin minut poikki joen. Hyvästi, toverit! Nyt todella jää Lappi selkäni taa! 140 kilometrin päässä on Rovaniemi ja rautatie! Matka Rovaniemelle oli vielä taistelua lumen ja jään kanssa. Raskasta kulkua. Pyöränkummit olivat rääkissä. Miten kestänevät? Etupyöränkummiin repeytyikin «palkeenkieli», paransin sen käärimällä vaaterievun pyörän ympäri. Se kesti eikä muuta vahinkoa sattunut.

Maanantaiaamuna lokakuun 16 p:nä saavuimme Rovaniemen asemalle puoli tuntia ennen junan lähtöä. Ennätinpä! Melkein kuukausi sitte olin Torniossa sanonut rautatielle hyvästit. Lapin matka oli lopussa. Nyt ajetaan höyryhevosella kohti «etelämaita».

Vihdissä 31/10

T. Itkonen.

„Arvon mekin ansaitsemme“

Ennen oli useasti Kuuromykkäin Lehdessä kirjoituksia maatyön ihanoudesta. Niin, minä nostan kaikella kunnioituksella sille hattua. Onhan maatyö ihanaa. Vaan me, kaupunkilaiset, mitäs pahaa me olemme tehneet? Minulla on yksi hyvä ystävä. Ehkä tekin sen tunnette. Se on *Mikko Suuronen*, joka kirjoittelee kauniita runoja myös K. m. joululehteen. Hän on monasti käynyt luonani ja haukkui minua, kun en ole hänen luona vuorotellut. Läksin siis viime jouluna sitä miestä katsomaan. Hän on innokas maalaisliittolainen, asuu maalla, viljelee maata, veistelee y. m.

Me keskustelimme innokkaasti kaikesta ja minä valitin, että meillä on nyt huono aika, vähän työtä y. m. Mikko nauroi ja sanoi: »niinhän te kaupunkilaiset nälkään kuolette, vaan me maalaiset, häh!»

Syödessäni hänen pöydältään puuroa kysyin minä: »miks'ette te, maalaiset, enään käytä esi-isämme puulusikkaa, vaan tällaista meidän, kaupunkilaisten, keksimää kepeää, alumiinilusikkaa, eiköhän vain siksi, että olette huomanneet sen paremmaksi? Ja se meidän verstaassa prässätty soppakauha, eikös se ole sittekin parempi, kuin puukauha?»

Ja automobiili! Eikös se ole nopeampi kuin hevonen? Ja olemmehan me, kaupunkilaiset, jo tehneet moottori-aurankin, niin etteivät teidän hevosenne tulevaisuudessa kelpaa muuksi, kuin makkaroiiksi. Entäs lentokone! Onko se keksitty ilta-puheina pärevalkean valossa? Haluatko, Mikko, tulla lentoon? »Mitäs te, muuta kuin putoilette sieltä alas« sanoi Mikko. »Tuhmat ja humalaiset ne sieltä putoavat», vastasin minä ja jatkoin: viisas mies kyllä osaa rattia kiinni pitää. Ja tuo teidän maalaisliittolais-lehtenne, joka meitä haukkuu, eikö se ole painettu siellä kaupungissa?»

En minä ainakaan usko, että se olisi jossain riihen nurkassa painettu. Ja me usein teemme öilläkin töitä ja tutkimme kemiaa, sellaista, että voisi juustosta tehdä nappeja ja kampoja. Sitä ei ole teidän muorikultanne uunin päältä neuvonut. Ja koska me näinkin paljon olemme tehneet »hölynpöly» työtä, josta olen vain pikkusen maininnut, eihän toki teidän pitäisi olla niin kitsaita, vaan antaisitte toki meillekin pari perunaa ja leivänkannikan, jotta voisimme vielä jatkaa sivistystyötämme. Sillä kyllä ne meidän romutavarat, kuten dynamot, ompelukoneet, polkupyörät vielä teillekin kelpaavat. Eikä maailma takaperin mene. Että kaupungissa on saamattomia rentuja, ei ole sen kummempaa. Onhan niitä vaikka minkä talon nurkassa maallakin.» Näin puhuin Mikolle.

Muuten Mikko on kelpo mies. Lukee hyvää kirjallisuutta on arvostelukykyinen ja kyllä hänen kanssaan keskusteluissa toimeen tulee.

Aleks Puolakka.

Muistopäivä Helsingin k. m. yhdistyksessä.

K. O. Malmin syntymäpäivänä, helmikuun 12 p:nä vietti Helsingin k. m. yhdistys vuosijuhlaansa. Erityisen merkityksen sai tämä juhla siitä syystä että silloin oli 15 vuotta kulunut siitä kuin yhdistyksen puheenjohtaja, hra *J. Sundberg* on ollut mainitussa toimessaan.

John Sundberg.

Helsingin k. m. yhdistys oli toiminut jo useita vuosia ennenkuin hra S. siihen liittyi. Sen puheenjohtajia oli ollut hra J. Hirn-vainaja, sekä rva Elma Eklund-Ignatius. Mutta yhdistyksen toiminta oli ollut enemmän hiljaista ja vaatimatonta alkuvuosina. Paljon hyötyä se kuitenkin tuotti jäsenilleen. Varsinkin rva Ignatiuksen puheenjohtajana ollessa oli yhdistyksen toiminta kasvanut ja kulki se hy-

vään ja vakavaan suuntaan. Suuri oli suru yhdistyksen jäsenissä kun rva I. muutti pois paikkakunnalta ja erosi Helsingin kuuromykistä. Mutta silloin ilmestyi *John Sundberg*, nuori ja lämminsydäminen, sivistynyt mies Helsingin kuuromykkäipiiriin. Hänet valitsivat he yksimielisesti puheenjohtajakseen 15 vuotta sitten ja hänet ovat he saaneet pitää johtajanaan näin monta vuotta. — Uusi ja virkeä aika alkoi Helsingin k. m. yhdistyksen elämässä J. Sundbergin tultua sen johtajaksi. Sen tietävät ja ymmärtävät kaikki ne k. m:t, jotka yli 15 vuotta ovat sen kehitystä seuranneet. Hra J. Sundberg on antanut kaiken aikansa, koko voimansa ja harrastuksensa, sydämensä rakkauden ja runsaat luonnonlahjansa johtamansa yhdistyksen palvelukseen. Hän on hankkinut sille varoja, hän on järjestänyt sen huoneuston kauniiksi ja viihtyisäksi, hän on puuhannut yhdistykselle kesäsiirtolan, Satulinna, hän on koettanut ohjata kohtalotovereitansa hyviin tapoihin ja hyvään elämään. Emme voi luetella kaikkia niitä asioita, joissa hra J. Sundberg on ollut mukana erityisesti Helsingin kuuromykkäipiirissä.

Tärkeäarvoinen, jopa suuremoinen on se työ ollut, minkä hra S. on suorittanut pysyen uskollisesti, omaa hyötyä etsimättä näin kauan rakkaan yhdistyksensä johdossa. Tuskinpa kuuromykät aina ovat osanneet antaa tarpeeksi arvoa tälle työlle osoittamalla kiitollisuuttaan miehelle, joka heitä niin kauan on palvellut, johtanut ja auttanut.

Suokoon Jumala hra Sundbergille runsaasti armona jatkaakseen eteenkinpäin kauniisti alottamaansa työtä. Älköön hän antako tilapäisten vaikeuksien ja koettelemusten masentaa itseään. Vaikeuksia aina tulee ja usein näyttävät työn hedelmät olevan turhia. Mutta vaikeina päivinä kasvavat voimat, kokemukset syventyvät ja rikastuvat. Ja tämä juuri on tarpeen siinä työssä, minkä palveluksessa J. Sundberg nyt on 15 vuotta ollut.

Kiitos pitkästä, uskollisesta työstä! Siunausta tuleville päiville!

Helsingin k. m. yhdistys valitsi vuosikokouksessaan «Malmin päivänä» hra Sundbergin kunniajäsenekseen. Hra E. Karilas piti tilaisuuteen sopivan puheen, johon hra Sundberg vastasi.

J. Sundberg kuurojen helsinkiläistoveriensä joukossa veistoiltana.

Seuraavan tervehdyksen on Kuuromykkäin Liiton keskushallitus saanut Eestin (=Viron) kuuromykiltä.

Tallinnassa 20. 1. 22.

Suomen veljet ja siskot!

Paljon terveisiä Eestin kuuromykiltä veljiltä ja siskoilta. Olemme luodut samalla tavalla kärsimään niinkuin Tekin ja sentähden täytyy meidän myöskin yhdessä kantaa kohtalon kuormaa.

Veljeskansa — emmekö me voisi myöskin omalla tavallamme luoda Eestin — Suomen siltaa ja auttaa toinen toisiamme? Varmasti voimme, kun on vaan hyvää tahtoa ja sitä meillä on!

Meillä on ollut kuuromykkien koulu jo kauvemman aikaa, mutta omaa yhdistystä ei meillä vielä ole.

Olemme ajatelleet nyt perustaa yhdistyksen auttaaksemme sielullisesti sekä aineellisesti nuorempia ja heikompia veljiämme.

Pyytäisimme Teitä, joilla on jo oma yhdistyksenne, johdattamaan meitä sen perustamisessa.

Sentähden pyydämme, kun se on mahdollista, että lähettäisitte meille yhdistyksenne peruskirjan kopion, niin että voisimme sen mukaan ruveta järjestämään yhdistystämme. Toivomme, että silloin olisi helpompi kahden veljeskansan kuuromykkien lähestyä toisiaan.

Paljon terveisiä Teille Suomalaisille Eestin kuuromykiltä.

Eestin kuuromykkien puolesta

K. Luht.

Osoite: *Tallinn*

Girgensoni tänäv N:o 32 Krt 12.

Kumpi sopii kuuromykälle parhaiten, maanviljelyskö vai ammattityö?

Kysymykseen ei löydy yleispätevää vastausta. Yksi soveltuu sille, toinen tälle alalle ja jokaisella on omat eri taipumuksensa, halunsa, vieläpä oikunksakin. Riippuu paljon siitä minkälaisissa olosuhteissa ja ympäristössä kukin on elänyt ja kasvanut. Kaupungin lapsesta ei hevin tule maanviljelijää. Hän tuskin tietääkään, mitä maanviljelys on. Talollisen ja torpparin pojilla sensijaan on hyvät edellytykset ja taipumukset maanviljelykseen, ja heille maanviljelys parhaiten sopiikin, kunhan heillä vain olisi innostusta ja todellista maahenkeä. Ei ole harvinaista, että talollisten pojista maahengen ja innostuksen puutteessa on tullut käsityöläisiä ja nälkätaiteilijoita. Heillä on ollut liian paljo turhamaisuutta, mukavuuden ja hienouden halua, kunnianhimoa, y. m.

Maalaiskäsityöläisten pojille on mielestäni jokin ammattityö sopivin, ellei heidän isänsä käsityönsä ohella harjoita pienempää maanviljelystä, ja siten totuta lapsiaan jonkinlaiseen maanviljelykseen. Heitä haittaa tavallisesti varojen puute oman tilan hankkimista varten. Lisäksi vanhemmat mieluummin näkisivät, että heidän lapsistaan tulisi käsityöläisiä, kuin vuosipalvelijoita.

Mäkitupalaisten, mökkiläisten, muonarenkien y. m. pojille on maanviljelys sopivin, kunhan heillä vain olisi mahdollisuus esim. renkivuosien jälkeen saada oma tila. Koko iän kestäväää palvelijan tointa sensijaan en voi kenellekään suositella, paitsi kenellä on siihen aivan erikoinen halu ja taipumus.

Itse puolestani pidän maanviljelystyötä parhaimpana ja kuuromykillekin hyvin soveltuvana. Tästä olen jo ennen maininnut eräässä esitelmässäni. Mutta asialla on kaksi puolta. Otsakkeessa mainittu kysymys muuttuu kysymykseksi: Kenellä on taipumuksia ja mahdollisuuksia maanviljelykseen, kenellä ei? Jos minulla olisi ollut koti jälellä ja mahdollisuuksia oman maapalstan hankkimiseen, niin tuskinpa olisin ammattityöhön antautunut.

*»Epävarsinainen»
(I. Ojala.)*

URHEILUOSASTO

Kuuromykkä hiihtänyt hyvin. Kymin Veikojen järjestämässä hiihtokilpailuissa $\frac{5}{2}$ 30 km. matkalla tuli Emil Tapper kolmanneksi saavuttaen erinomaisen ajan 2 t. 12 min. 54 sek. Hän kuuluu jäsenenä Kymnlaakson K. m. urheiluseura «Tähteen».

Mitä sinun pitää tehdä! Tahdotko, että kuuromykkäurheilutyö vastedes edistyy nopeammin askelin kuin tähän asti? Silloin älä unohda seuraavaa seikkaa:

Ota huomioon, että vakinaisia jäsenmaksuja on kerättävä K. U. L:n urheilurahastoon, se merkitsee liittomme voimistumista, perusteellista työskentelyä, asetettuun päämäärään pyrkimistä.

Sinä vahvistat K. U. L:n toiminnallista taloutta. Vakinaiset jäsenet maksavat kerta kaikkiaan 50 mk. perustavat samoin 100 mk. ja lahjoittajat 500 mk. Jäsenmaksun voi lähettää postiosotuksella: Eino Karilalle, Helsinki, Kristianinkatu 14.

Kuuromykkäurheilijat! Sinulle tarjoutuu sopiva tilaisuus edistää kuuromykkäurheilua tilaamalla Kuuromykkäin lehden. Myös hanki monta tilaajaa! Sillä tämä lehti tarjoaa auliisti palstansa käytettäväksi urheilukirjoituksille. Kuuromykkäurheilijat: Tämän lehden me kaikki tilaamme!

Suomen Kuuromyökkäin Liiton Vuosikokous

pidetään Helsingissä sunnuntaina huhtik. 2 p:nä klo 1 päivällä, Rikhardinkatu n:o 2.

Käsitellään sääntöjen mukaiset vuosikokouksessa ratkaistavat asiat. Haaraosastot ovat oikeutetut omalla kustannuksellaan lähettämään *valtakirjalla varustetut* edustajansa, joilla on käytettävänäään äänestyksessä 1 ääni kutakin haaraosaston 10 jäsentä kohti.

Keskushallitus.

Tietoja kotimaasta.

Kuolleita. Jouluk. 13 p. kuoli Helsingissä nti *Charlotta Forsman* liki 84 vuoden vanhana. Vainaja oli syntynyt Helsingissä joulupäivänä v. 1837. Ensimmäinen opettajansa oli D. F. Hirn-vainaja, joka silloin oli kartan-

piirtäjänä Helsingissä. 17 vuoden vanhana vietiin hänet äsken perustettuun Porvoon kuuromyökkäinkouluun, v. 1857, jossa hän oli K. O. Malm-vainajan oppilaana. V. 1859 laski pastori K. H. Alopaeus-vainaja hänet H. ehtoolliselle. Mutta kun K. O. Malm muutti Turun uuteen k. m. kouluun opettajaksi niin siirtyi Charlotta Forsman-kin sinne oppiakseen enemmän. Turun k. m. koulussa kävi hän vielä 2 vuotta. Koulusta päästyään rupesi hän kotioppelijattareksi ensin Helsinkiin, sitten Saloon ja Turkuun, jossa hän asui 32 vuotta. Vanhana muutti hän takaisin Helsinkiin, jossa asui sukulaistensa luona kuolemaansa asti. Hän oli hiljainen, vaatimaton ja uskollinen vanhanajan kuuromyökkä. Jouluk. 16 p:nä haudattiin vainaja Helsingin hautausmaahan. Pastori H. Nyberg toimitti haudansuunaamisen hautausmaan kappelissa. Seuraavana sunnuntaina pidettiin surujuhla Helsingin k. m. yhdistyksellä, jolloin vainajan omaiset tarjosivat kahvia kaikille läsnäoleville ja rva E. Ignatius piti puheen.

Johan Johansson, kuuromyökkä suutari kuoli Porvoossa lokak. 15 p:nä v. 1921, 72 vuoden vanhana. Hän oli syntynyt Porvoossa 8. 11. 1848. V. 1860 otettiin hänet 12 vuotiaana Porvoon k. m. kouluun oppilaaksi. Koulunkäyntinsä lopettuaan oli hän vähän aikaa maatyössä Kerkon kylässä Porvoossa, mutta rupesi sitten suutariksi ja pysyi siinä toimessa kuolemaansa asti, oli naimaton ja asui veljensä perheessä. Hän oli luonteeltaan aina iloinen, rauhallinen

ja tyytyväinen. Muutamia vuosia sitten katkesi häneltä jalka, niin että lääkäriin täytyi sahata sen poikki. Eritään kärsivällisesti kantoi hän senkin vaikean koettelemuksen ja iloisena kulki hän puujalalla elämänsä loppuvuodet. Vainaja haudattiin lokak. 23 p:nä, jolloin Porvoon k. m. yhdistys omaisten kanssa saattoi hänet hautaan ja nti E. Carlstedt ja hra A. Nyman lasivat seppeleen kuuromyökkä-toverien puolesta haudalle. Seppeleen nauhoissa oli kirjoitus: „*Jeesus sanoo: joka minun tyköni tulee sitä minä en heitä ulos*“

Viipurin kuuromykkät pitivät muistojuhlan johtaja K. Killisen kuoleman johdosta tammikuun 21 p:nä. Juhlassa oli läsnä 16 Kuopion kuuromyökkäin koulun käyntyä kuuromyökkää sekä lisäksi Turun, Porvoon, Mikkelin, Oulun ja Huopalahden koulun entisiä oppilaita. Surunvoittoinen vakava hiljaisuus vallitsi kaikissa läsnäolijoissa. Huomattiin, että vainajan entiset ja nykyiset oppilaat rakastavat johtajaansa kuvaamattomalla kiitollisuudella. — Juhlaa varten oli hra A. Puolakka valmistanut joht. Killisen muotokuvan, joka oli ripustettu seinälle havuseppeleiden ympäröimänä. Hra Puolakka piti kuuromykkäille muistopuheen vainajasta kertoen hänen työstään kuuromyökkien hyväksi sekä hänen monista muista toimitaan isänmaan ja kotiseutunsa palveluksessa. — Iltaa vietettiin vielä kahvia juoden sekä vakavasti keskustellen, jolloin vanhoja koulumuistoja Kuopion ajoilta kerrottiin. Myös muistrettiin vainajan puolisoa rva Tilla Killistä. Herra olkoon hänelle kallein lohduttaja ja siunatkoon häntä! Me, joht. Killisen entiset oppilaat tunnemme, että jalomielinen, viisas, lempeäkasvoinen vanhus on elävien keskuudesta mennyt iäisyyslepoon. Mutta hän elää meidän sydämissämme vaikka on kuollut. Jalon elämänsä aikana hän teki kaikki isänmaan hyväksi. Hän on hoitanut oivallisesti Kuopion kuuromyökkäinkoululaitosta, avustanut ja kannattanut hyödyllisiä laitoksia kovaosaisten hyväksi. Opettajana koulussa vainaja kasvatti oppilaita hyvin, rakasti heitä lempeäkasvoisella hyvydellä ja myös rankaisi heitä oikeamielisyydellä. Kiitetty olkoon Isä Jumala siitä, että olemme hyvin hoidetut ja rangaistut kouluajanamme! J. P.

Kuuromyökkäinkokous pidetään Alavuuden Jokivarren kylässä Naaralan talossa maaliskuun 25 p:nä (Marian päivänä). Tervetulleita!

Tilatkaa Kuuromyökkäinlehti v. 1922.

Kuuromyökkäinlehti ilmestyy vuonna 1922, samankokoisena ja samaan suuntaan toimitettuna kuin tähänkin asti. Se sisältää opettavaa, hyödyllistä ja huvittavaa lukemista kuuromykkäille ja heidän ystävilleen. Siihen otetaan tietoja sekä kotimaan että ulkomaittenkin kuuromyökkäin elämästä ja harastuksista. Lehti koettaa voimainsa mukaan seurata heidän rientojaan. Myöskin hankitaan lehteen kuvia, niin paljon kuin varat näin kalliina aikana sallivat. Jokaisen kuuromyökkän pitää tilata oma lehtensä! Ja jokaisen kuuromyökkän pitäisi hankkia lehdelleen uusia tilaajia tuttavainsa ja sukulaistensa (kuulevain) piiristä.

Kuuromyökkäinlehti ilmestyy kerran kuukaudessa 8-sivuisena. Tilaushinta on 10 markkaa.

Lehteä voi tilata kaikista postikonttoreista maalla ja kaupungissa. Myös voi tilauksensa lähettää suoraan lehden toimitukselle, os. *Helsinki, Johanneksen-tie 4*.

K. m. koulujen oppilaat saavat lehden 5 mk., kun tekevät tilauksensa yhdessä jonkun opettajansa kautta.